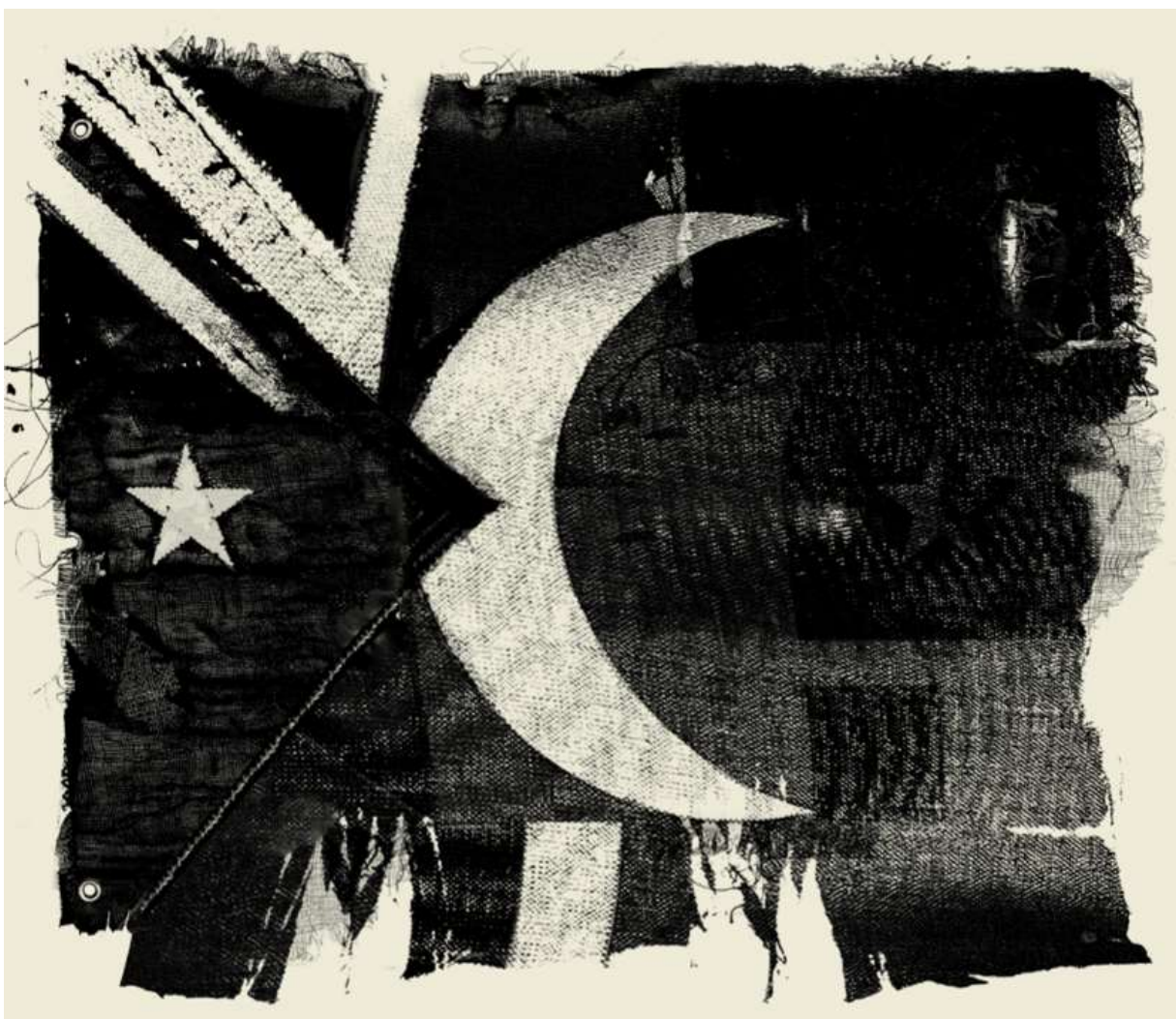

KIOSK – Inhoudelijk verslag In Flanders Fields Museum, project ‘Voor de Beschaving’, de Eerste Wereldoorlog in het Midden-Oosten, 1914-1923

Pieter Trogh, curator en coördinator van het project

Wat vindt u in dit verslag?

1. Verslag expo	p. 2
2. Verslag publicatie	p. 7
3. Verslag conferentie	p. 9
4. Over het educatieve luik	p. 15
5. Analyse van het project	p. 16
6. Selectie van feedback uit het publiek	p. 18

1. Tijdelijke tentoonstelling 'Voor de Beschaving', de Eerste Wereldoorlog in het Midden-Oosten, 1914-1923 (IFFM, Koninklijke Zaal Lakenhallen, 11 maart – 2 oktober 2022)

1.1. Terugblik op voorbereidend traject

Voor 2022 programmeerde IFFM als grote tijdelijke tentoonstelling '**Voor de Beschaving', de Eerste Wereldoorlog in het Midden-Oosten, 1914-1923**. Waarom moet het museum een expo wijden aan dit onderwerp? Omdat het tot de opdracht van IFFM behoort om te vertellen over de impact van de Eerste Wereldoorlog op de wereld. Die impact was nergens zo groot dan in het Midden-Oosten. In het westen wordt het einde van de Eerste Wereldoorlog geassocieerd met 11 november 1918, omdat de wapens toen zwegen. In vele andere frontregio's werd echter nog jaren verder gevochten. In het Midden-Oosten zeker tot 1923, om allerlei redenen. In de nasleep van de oorlog werd de regio hertekend volgens de belangen van Groot-Brittannië en Frankrijk. Dat proces zorgde voor veel ongenoegen bij de mensen en gemeenschappen die in het Midden-Oosten woonden, en de effecten daarvan zijn tot op vandaag voelbaar. Wie de spanningen of conflicten die vandaag nog over het Midden-Oosten hangen beter wil begrijpen, moet terugkeren naar de oorsprong ervan, en die ligt vaak in de Eerste Wereldoorlog en zijn nasleep.

De voorbereidingsfase was intens (januari 2021 – februari 2022) en bestond uit volgende fasen en aspecten:

- IFFM kiest bewust om de **inhoudelijke research in-huis** te doen om de focus en het selectieproces van objecten, foto's en verhalen zo nauw mogelijk te laten aansluiten bij de basisprincipes van het museum: de menselijke ervaring, meerstemmigheid en inclusiviteit staan centraal. Wetenschappelijk medewerker Pieter Trogh, die zich in 2020 al in het onderwerp was beginnen inlezen, werd aangeduid als commissaris van de tentoonstelling. Vanaf januari 2021 werd de fase van de **literatuurstudie** intensiever, en dat zou zo blijven tot en met de opening van de expo.
- **Netwerking**: volgen van webinars (georganiseerd door o.a. Hannah-Arendt-Instituut, Turkish Studies Network, Power in History (UA), ...), contacteren van internationale experts voor advies, discussie en participatie.
- Uitschrijven van **projectdossier voor aanvraag subsidie** van de Vlaamse Overheid (call 15 maart 2021). Het dossier werd gehonoreerd, waardoor IFFM zijn project over het Midden-Oosten enerzijds kon optillen naar een hoger niveau, en anderzijds duurzamer verankeren, met een publicatie, een internationale tentoonstelling en een educatief pakket.
- **Prospectie en raadpleging internationale collecties** met oog op **selectie objecten en foto's** voor de expo. Door de restricties van de pandemie gebeurde dit grotendeels online, maar in november konden ook in Berlijn een aantal private en publieke collecties geconsulteerd worden.
- **Selectieprocedure voor scenografisch concept**. Het winnende concept zette radicaal in op een **audiogids** om dit verhaal te vertellen, enerzijds omwille van de laagdrempeligheid en anderzijds om nuance en meerstemmigheid maximaal uit te spelen. Deze keuze bracht wel consequenties met zich mee: er moesten experts en getuigen geïnterviewd worden om hun analyses en reflecties mee in de tentoonstelling te kunnen nemen.
- **Interviews**: tientallen mensen werden uitgebreid geïnterviewd (wat veel voorbereiding vergt), met het oog op een bijdrage aan de audiogids, maar eveneens om hun expertise vast te leggen en later te kunnen gebruiken voor educatieve of communicatieve doeleinden. Een greep uit het aantal geïnterviewden: **Uğur Ümit Üngör** (Professor Holocaust- en Genocidestudies, Universiteit Amsterdam), **Jonathan Conlin** (Doctor in Contemporary History, University of

Southampton), **Elizabeth F. Thompson** (Professor and Mohamed S. Farsi Chair of Islamic Peace, American University, Washington), **Ozan Ozavci** (Assistant Professor of Transimperial History, Utrecht University), **Djene Bajalan** (Assistant Professor in History of the Middle East, Missouri State University), **Rudi Vranckx** (VRT-journalist gespecialiseerd in het Midden-Oosten), **Piet Chielens** (expert in de Eerste Wereldoorlog), **Stefanie Van Brussel** (Leerkracht Geschiedenis, Atheneum Antwerpen), **Nazan Maksudyan** (Professor Freie Universität Berlin; head of the Centre Marc Bloch), **Layla El-Dekmak** (radio- en podcastmaakster Productiehuis Uitgesproken), **Nicholas J. Saunders** (Professor Anthropology and Archaeology, University of Bristol), **Dotan Halevy** (Doctor in History, Columbia University), **Roschanack Shaery-Yazdi** (Power in History, Universiteit Antwerpen), **Alp Yenen** (University Lecturer, Leiden University Institute for Area Studies), **Bruce Scates** (Professor Australian National University), **Silvina Der-Meguerditchian** (Armeense kunstenares, Berlijn), **Vahe Tachjian** (Doctor in History, Director of Houshamadyan), **Houssine Alloul** (Docent Moderne Mondiale Geschiedenis, Universiteit Amsterdam), **Nefin Dinç** (Turkse documentairemaakster van o.a. 'Antoine the Fortunate')

- Naast een stem in de audiogids, leverden deze contacten nog een aantal andere bijkomende elementen op voor de totstandkoming van IFFM's project over het Midden-Oosten: 1) uit deze contacten werd een **informele klankbordgroep** samengesteld bij wie problemen, gevoeligheden en inhoudelijke zaken werden afgetoetst, dit met het oog op het samenstellen van een genuanceerd, evenwichtig, inclusief en meerstemmig verhaal over deze soms gevoelige thematiek; 2) een aantal personen werden geselecteerd als **auteurs** om een bijdrage aan de **publicatie** te leveren; 3) er werd een **organisatorisch comité** gevormd **voor de internationale conferentie**
- **Transcriptie** van de **interviews** en **redactie van scenario voor audiogids en films**; scenario afgetoetst bij een aantal mensen van de klankbordgroep
- **Definitieve selectie objecten en foto's, afsluiten van bruikleencontracten** met volgende personen of instellingen: Joseph Berton (Chicago, US); Bibliotheek Stad Ieper (Ieper, BE); Silvina Der-Meguerditchian (Berlin, DE); Family Károly Köpe (CH); James Gordon-Cummings (Southam, UK); Rik Depraetere (Zwevegem, BE); Dominique Faivre (Saint-Floris, FR) Nick & Jude Hopkins (UK); Kalfayan Galleries (Athene, GR); Militärhistorisches Museum der Bundeswehr (Dresden, DE); Palestine Exploration Fund (London, UK); Philippe Oosterlinck (Rekkem); Stiftung Flucht, Vertreibung, Versöhnung (Berlin, DE); Vahe Tachjian (Berlin, DE); Annick Vandenbilcke (Ieper, BE)
- **Overlegmomenten met vormgever** om scenografisch concept in definitieve plooi te krijgen
- **Briefingmomenten educatieve ploeg met oog op ontwikkeling educatief pakket**

1.2. Realisatie van de expo 'Voor de Beschaving', de Eerste Wereldoorlog in het Midden-Oosten, 1914-1923

Op vrijdag 11 maart 2022 werd de tentoonstelling plechtig geopend. Van zaterdag 12 maart tot en met zondag 2 oktober 2022 was 'Voor de Beschaving open voor het publiek.

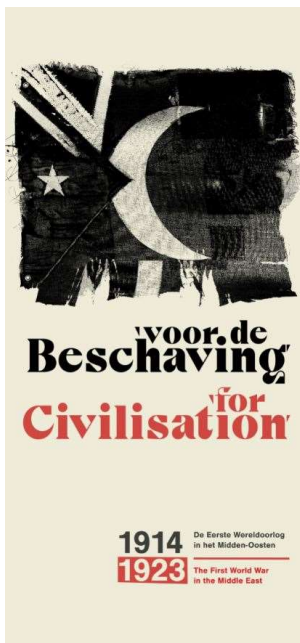
Het opzet van deze tentoonstelling was de complexe geschiedenis van de Eerste Wereldoorlog in het Midden-Oosten te ontrafelen en terugbrengen tot behapbare verhalen die een basisinzicht verschaffen in het ontstaan van conflicten waar we vandaag of morgen over lezen of horen in de media. Hoe hebben we dit aangepakt?

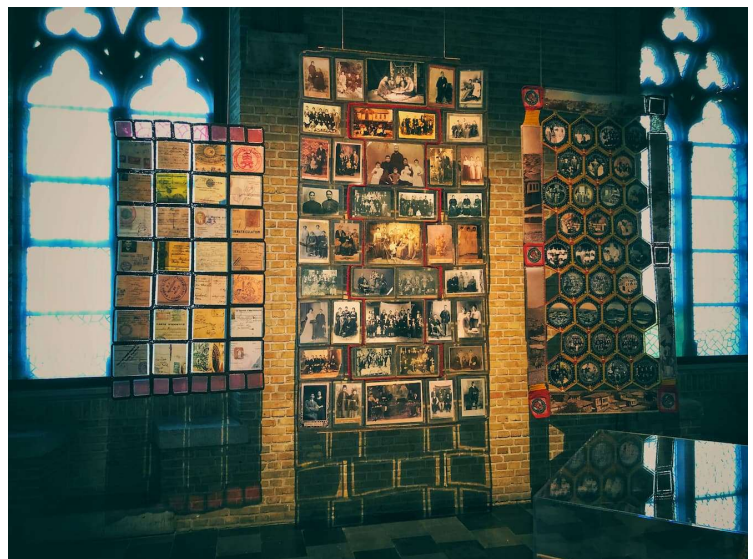
Zoals steeds vertrokken we van onze basisperspectieven: de menselijke ervaring en de impact van de oorlog op mensen staan centraal, en meerstemmigheid en inclusiviteit vormen leidende principes. Om

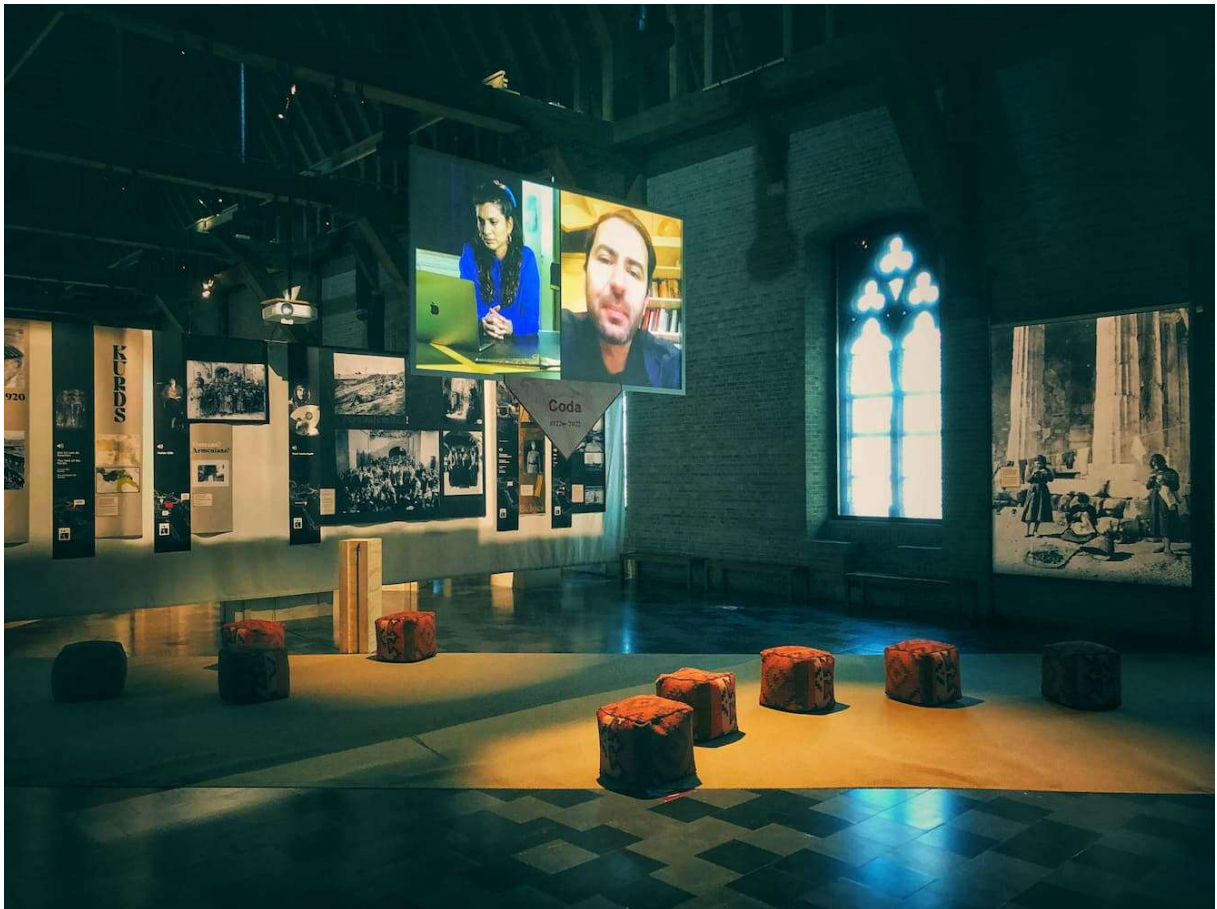
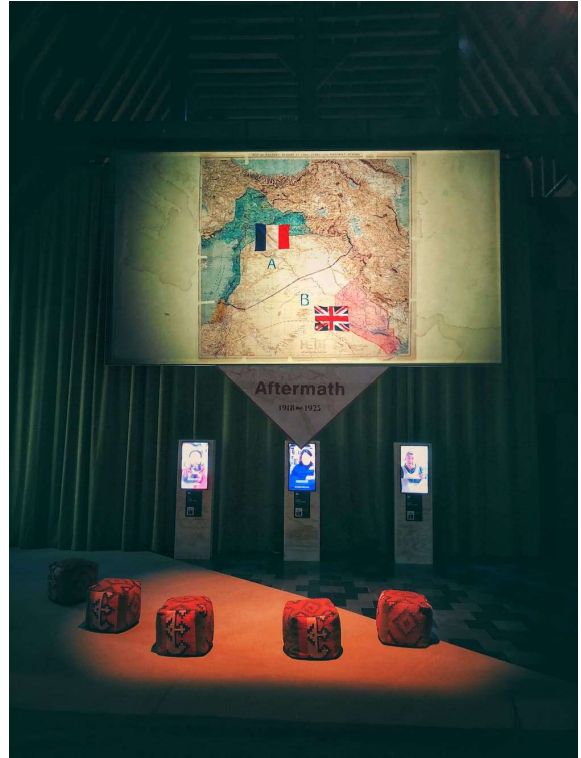
deze aspecten maximaal uit te spelen, op maat van deze thematiek, leverde ontwerpbureau Piecemontee een gedurfd scenografisch concept aan. Het verhaal werd volledig verteld via audiogids en via vijf films. Op die manier werd vermeden dat de doeken – jawel, doeken – overdadig werden ingepalmd door tekst in vier talen, op die manier kon het fascinerende beeldmateriaal en konden de iconische objecten tot hun recht komen, en op die manier kon je letterlijk verschillende stemmen in je tentoonstelling integreren. En die waren er, bij tientallen: getuigenissen van historische personages, maar ook reflecties of analyses van experts van vandaag. De stem die je het meest hoorde was deze van radio- en podcastmaakster Layla El-Dekmak. Layla heeft een Vlaamse mama en een Libanese papa, ze heeft dus roots in het Midden-Oosten. Zij nam de bezoeker op sleeptouw doorheen deze tentoonstelling.

Het scenografisch concept was opgevat als een karavaan, die door de geschiedenis van de Eerste Wereldoorlog in het Midden-Oosten reist, langs verschillende haltes die de sfeer van een kamp of een tent uitdragen. In de centrale gang van de karavaan passeerde men vijf films die het basisverhaal vertellen: het uitbreken van de oorlog, het verloop van de oorlog tussen 1914-1918, de Armeense genocide, de Arabische Revolte, en de vorming van het moderne Midden-Oosten tussen 1918-1923. Daar werd nog een CODA aan gekoppeld, waarin 12 verschillende mensen ingingen op de vraag wat volgens hen de impact van de Eerste Wereldoorlog op het Midden-Oosten is, en hoe we dat tot op vandaag nog voelen of zien. Wie de vijf films gezien had, wist in ca. 25 minuten waarover deze tentoonstelling gaat, maar langs de karavaan kon je ook de ‘tenten’ induiken om personenverhalen en bepaalde thema’s te ontdekken: van archeologie als dekmantel, over Osmaanse getuigen, Sykes-Picot, het lot van de Koerden, tot Belgische betrokkenheid. De presentatie van iconische objecten werd gecombineerd met sfeerbeelden, films, persoonlijke verhalen en meeslepende getuigenissen. In totaal waren er 28 luisterpunten waar de bezoeker vrij kon kiezen wat haar of zijn aandacht prikkelde, of die in hun totaliteit geëxploreerd konden worden.

Hieronder volgt een selectie van enkele sfeerbeelden, inclusief het campagnebeeld.

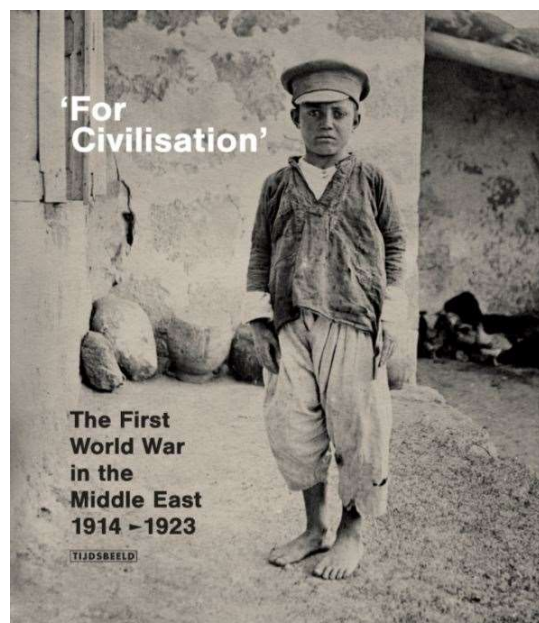
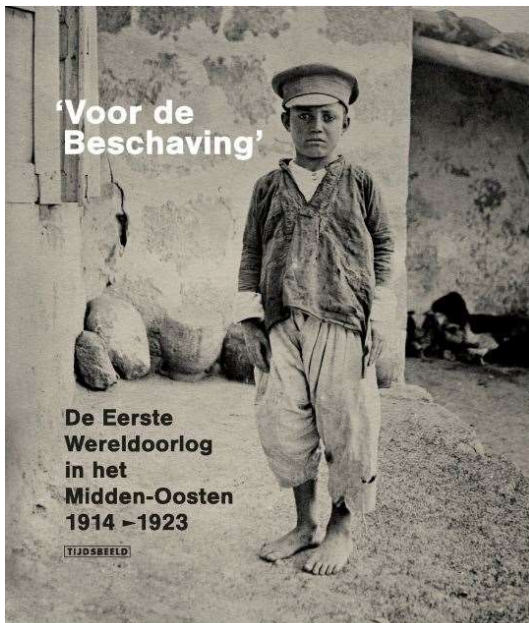
2. Publicatie *'Voor de Beschaving', de Eerste Wereldoorlog in het Midden-Oosten, 1914-1923* (Gent: Tijdsbeeld, 2022, 192 pagina's)

Een van de componenten van dit project was de realisatie van een publicatie, enerzijds bedoeld als boek bij de expo, maar anderzijds ook op zichzelf staand, met een duurzame waarde. Voor deze opdracht werden drie uitgeverijen aangeschreven die ervaring hebben met dit type boeken: 1) Hannibal Books, 2) Uitgeverij Noordboek, Bornmeer en Sterck & De Vreese, en 3) Tijdsbeeld. Laatstgenoemde kwam met het beste voorstel over de brug, de opdracht werd aan Tijdsbeeld gegund.

Deze rijkelijk geïllustreerde publicatie brengt een aantal thema's, personenverhalen en beelden uit de expo samen, die door curator Pieter Trogh, geassisteerd door een tiental internationale experts, in korte, toegankelijke essays verder worden uitgewerkt. De bedoeling is om een breed publiek dat in principe geen (of weinig) voorkennis heeft, een inleiding op deze in het westen weinig gekende geschiedenis te bezorgen. Daarbij wordt vaak de link gelegd met de impact en erfenissen van de Eerste Wereldoorlog die tot vandaag voelbaar of zichtbaar zijn. Geïnteresseerde lezers die verder willen lezen worden via een beknopte bibliografie doorverwezen naar gespecialiseerde literatuur.

In aanwezigheid van een 120-tal personen werd het boek op 17 juni 2022 in het museumcafé van In Flanders Fields Museum voorgesteld. De formule was een panelgesprek met Houssine Alloul, Sami Zemni, Rudi Vranckx en Pieter Trogh, gemodereerd door VRT-journalist Majd Khalifeh.

Cover en inhoudstafel van het boek:

‘Voor de Beschaving’

De Eerste Wereldoorlog
in het Midden-Oosten
1914–1923

Pieter Trogh

Met bijdragen van

Houssine Alloul
Djene R. Bajalan
Jonathan Conlin
Dotan Halevy
Nazan Maksudyan
Ozan Ozavci
Nicholas J. Saunders
Bruce Scates
Elizabeth F. Thompson
Alp Yenen

IN FLANDERS FIELDS MUSEUM TIJDSBEELD

inleiding Pieter Trogh ‘Voor de Beschaving’ De Eerste Wereldoorlog in het Midden-Oosten, 1914–1923 6	het verhaal van Theodor Wiegand 12	in beeld Fascinatie voor het Oosten . . 14	essay Houssine Alloul België en het Osmaanse Rijk in de lange negentiende eeuw 24	essay Pieter Trogh Tussen oorlogsverklaringen en wapenstilstand. De Eerste Wereldoorlog in het Midden- Oosten, 1914–1918. 30	het verhaal van Falih Rifki 36	essay Pieter Trogh Het oog van Wavell. Connecties tussen <i>In Flanders Fields</i> en het Midden-Oosten in de Eerste Wereldoorlog. 38	het verhaal van Frank Hurley 44	in beeld Oorlog voeren in het Midden-Oosten 48	het verhaal van Shenorhig Tenguerian 76	essay Nazan Maksudyan Genderaspecten van genocidaal geweld tegen kinderen tijdens de Armeense genocide 78	het verhaal van Ihsan Turjman 84	essay Alp Yenen Tussen imperialisme en revolutie. De geopolitiek van de Grote Oorlog in het Midden-Oosten. 86	het verhaal van Faisal 92	essay Nicholas J. Saunders De pijlers van het geloof. T.E. Lawrence en de archeologie van de Arabische Opstand, 1916–2014 94	in beeld Mensen 100	essay Ozan Ozavci Sèvres, Lausanne en de uitvinding van het Midden-Oosten 122	het verhaal van Halide Edib 128	essay Elizabeth F. Thompson De Arabische liberale revoluties van 1919 en de gewelddadige gevolgen van de Europese onderdrukking 130	in beeld Plekken 136	essay Bruce Scates Overwinnaars en overwonnenen. Omstreden oorlogsherinneringen in het Midden-Oosten 158	het verhaal van George Knox 164	essay Dotan Halevy De Eerste Wereldoorlog en het zionistisch-Palestijnse conflict, 1914–1948. 166	het verhaal van Wasif Jawhariyyeh 172	essay Djene R. Bajalan De Koerden en de Eerste Wereldoorlog. 174	het verhaal van Gertrude Bell 180	essay Jonathan Conlin Olie. Een ‘Ruwe Oorlog’ 182	Verder lezen 188	Over de auteurs. 190
--	--	--	--	---	--	--	---	---	---	---	--	--	---	--	-------------------------------------	--	---	---	--------------------------------------	--	---	---	---	---	---	---	------------------------	---------------------------

Inhoud

3. Internationale conferentie *'The First World War in the Middle East – Aftermath and Legacies'*

15 – 17 September 2022, Ieper, CC Het Perron en IFFM

Om deze meerdaagse internationale conferentie te organiseren, sloeg In Flanders Fields Museum de handen in elkaar met Turkey Studies Network in the Low Countries (TSN) en met Power in History: Centre for Political History (University of Antwerp). Er werden twee gerenommeerde keynotespeakers vastgelegd (Elizabeth F. Thompson, American University Washington, en Nazan Maksudyan, Freie Universität Berlin), de rest van het programma werd samengesteld op basis van een Call for Papers. Aangezien het om een internationale conferentie ging, was de voertaal Engels.

'We welcome paper proposals that provide new perspectives on how this global war unfolded in the Ottoman lands and its borderlands, the cataclysmic consequences it engendered in the making of a new geopolitical order, and how its many legacies reverberate up to the present day.

AIMS

The precarious geopolitical balance in the contemporary Middle East cannot be understood without considering the circumstances of Ottoman collapse during and immediately after the First World War. The dramatic implosion of this age-old imperium that, during the long nineteenth century, had uneasily struggled to ward off foreign imperial intrusion and lessen its dependence on European capital, was accompanied by unprecedented levels of (genocidal) violence, both on and off the battlefields. The colonial reordering of the region by the victorious Allied Powers in the aftermath of the war proved equally momentous. It spawned multiple local resistance movements, some of which were brutally defeated, while others morphed into new nation states. It created the conditions for future conflict, some continuing to smoulder to this day.

This conference solicits paper proposals that provide new narratives on the course and meaning of the First World War in the Ottoman lands and beyond and aims to take stock of the war's various legacies in politics, art, literature, poetry, popular music, and commemorative practices. We welcome papers by historians, art historians, sociologists, anthropologists, archaeologists, literary scholars, and political scientists that tackle at least one or more of the following themes:

- Ottoman and allied POWs
- Subaltern resistance
- Ottoman diasporas
- (Politics of) famine(s)
- (Politics of) humanitarianism
- Post-war Ottoman legacies
- Nationalisms
- Gender
- Women and children
- Popular and official commemorative practices
- Minorities and ethnic cleansing
- Refugees
- Geopolitics and (secret) diplomacy
- Wartime economies (and profiteering)

- Post-war conference diplomacy
- The war in literature, poetry, film and music

Voor een twintigtal vacante plaatsen kregen we niet minder dan 70 voorstellen binnen. Deze werden vakkundig geëvalueerd door een internationaal wetenschappelijk comité, dat bestond uit: Maartje Abbenhuis (University of Auckland), Houssine Alloul (University of Amsterdam), Marnix Beyen (University of Antwerp), Dominiek Dendooven (In Flanders Fields Museum/University of Antwerp), Pieter Lagrou (Université Libre de Bruxelles), Ozan Ozavci (Utrecht University), Roschanack Shaery-Yazdi (University of Antwerp), Henk de Smaele (University of Antwerp), Ismee Tames (NIOD/University of Amsterdam), Pieter Trogh (In Flanders Fields Museum), Uğur Ümit Üngör (NIOD/University of Amsterdam) en Alp Yenen (Leiden University).

Omdat In Flanders Fields Museum bij de organisatie van een meerdaagse, internationale conferentie steeds streeft naar een dynamisch evenwicht tussen academische zittingen en een cultureel nevenprogramma, werden enerzijds de voorstelling van 'Antoine the Fortunate' (film van de Turkse regisseuse Nefin Dinç, <http://antoinekope.com/#home>) geprogrammeerd, en anderzijds een bezoek aan de expo 'Voor de Beschaving' en een busrit in de voormalige frontstreek, in het spoor van connecties tussen 'Flanders Fields' en het Midden-Oosten.

Hieronder volgt het uiteindelijke programma van de conferentie, waaraan een 70-tal mensen deelnamen.

CONFERENCE PROGRAM

DAY 1 – September 15, 2022 – CC Het Perron, Maarschalk Fochlaan 1, 8900 Ieper

8:45 am - 9:15 am

Coffee and reception

9:15 am - 9:30 am

Welcome and introductory remarks

Stephen Lodewyck (Director In Flanders Fields Museum)

Houssine Alloul (University of Amsterdam) & **Pieter Trogh** (In Flanders Fields Museum)

9:30 am - 11:00 am

PANEL I – Mobilization, Collaboration, and Resistance in the Arab World

Chair: Ozan Ozavci (Utrecht University)

- **Richard S. Fogarty** (University at Albany, SUNY) *Between the Global and the Everyday: North African Muslim Prisoners of War and the Politics of Captivity during the Great War*
- **Andrea Plebani** (Università Cattolica del Sacro Cuore, Milan) *Rediscovering Diyala's Importance in the 1920 Iraqi Revolt*
- **Kyle J. Anderson** (SUNY Old Westbury, Long Island) *The Egyptian Labor Corps: Conscripted, Migrant Labor, and Subaltern Resistance in the Global First World War*

11:00 am - 11:30 am

Coffee break

11:30 am - 1:00 pm

PANEL II – War, Identity Politics, and Mass Violence in the Ottoman-Russian Frontier

Chair: Alp Yenen (Leiden University)

- **Armen Manuk-Khaloyan** (Georgetown University) *A Different Kind of War: The Armenian Volunteer Battalions and the Making of the Russo-Ottoman Bloodlands, 1914–1917*
- **Cevat Dargın** (Princeton University) *The Kizilbash Kurds' Dangerous Mission: Smuggling Armenian Genocide Survivors to Safety During World War I* ([Via Zoom](#))
- **Alexander E. Balistreri** (University of Basel) *A War by Any Other Name: The Contested Contexts of Postwar Armenian-Muslim Violence in the Ottoman-Caucasian Borderland*

1:00 pm - 2:00 pm

Lunch

2:00 pm - 4:00 pm

PANEL III – Imperial Endurance, National Ambitions, and Diplomacy after WWI

Chair: Marnix Beyen (University of Antwerp)

- **Oliver Bast** (Université Sorbonne Nouvelle) & **Mustafa Aksakal** (Georgetown University) *Constructing MENA: Alawite Morocco, the Ottoman Empire, and Qajar Iran in the First World War and After*
- **Zülâl Muslu** (University of Vienna) *Law and Emotions: From Sèvres to Lausanne*
- **Yiğit Akın** (The Ohio State University) *Wilsonianism from Below: Post-War Peace, Sectarian Conflict, and Popular Politics in the Ottoman Empire*
- **Nada Khalifa** (Columbia University) *Empire by Treaty: Cecil J. B. Hurst and the Meaning of National Independence, Egypt 1919*

4:00 pm - 4:30 pm

Coffee break

4:30 pm - 6:00 pm

PANEL IV – Solidarity, Belonging, and Refuge in A Post-Ottoman World

Chair: Pieter Lagrou (Université libre de Bruxelles)

- **Odile Moreau** (Université Paul Valéry Montpellier 3) *Postwar Ottoman Legacies and Diaspora: Ottoman Legacies and Ex-Ottoman Officers in Diaspora*
- **Isa Blumi** (Stockholm University) *Cultivating Defection: How European Imperial Agents Harvested Anti-Ottoman Allies in the Arab World, and its Postwar Consequences*
- **Betül Başaran** (St Mary's College of Maryland) *Transnational Networks and Elite Women's Philanthropic Work after WWI: The Turkish Princesses of Hyderabad*

6:15 pm - 7:30 pm

Keynote lecture

Moderator: Roschanack Shaery-Yazdi (University of Antwerp)

Elizabeth F. Thompson (American University, Washington D.C.) *The 1919 Paris Peace Conference as Counter-Revolution: The Anti-Democratic Intention of the League of Nations Mandates*

7:30 pm - 8:30 pm

Reception with appetizers for all attendees.

DAY 2 – September 16, 2022 – CC Het Perron, Maarschalk Fochlaan 1, 8900 Ieper

9:30 am - 10:00 am

Coffee and reception

10:00 am - 11:15 am

Keynote lecture

Moderator: Henk de Smaele (University of Antwerp)

Nazan Maksudyan (Freie Universität Berlin) *Ottoman Orphans In Germany During World War I: Family Archives, Microhistory, and Visual Sources*

11:30 am - 1:00 pm

PANEL V – Lineages of Post-Ottoman Modernity

Chair: Houssine Alloul (University of Amsterdam)

- **G. Carole Woodall** (University of Colorado, Colorado Springs) *Transnational Istanbul: Jazz, Modernity, and World War One*
- **Leyla Amzi-Erdogdular** (Rutgers University Newark) *Postwar Muslim Migration as Nation-Building: Yugoslavia and Turkey*
- **James Ryan** (New York University) *One Woman in Black, Another Woman in Red: Halide Edib, Sabiha Sertel, and the Political Legacy of World War I in Turkey*

1:00 pm - 2:00 pm

Lunch break

2:00 pm - 4:00 pm

PANEL VI – The Politics of Heritage Protection

Chair: Dominiek Dendooven (In Flanders Fields Museum/University of Antwerp)

- **Nicholas J. Saunders** (Bristol University) *Sand through Fingers: An Archaeology of Guerilla War – The Arab Revolt, 1916-18*
- **Ceren Abi** (Kadir Has University) *Legacies of the Wartime Archaeology to the Post-war Cultural Heritage System*
- **Selvihan Kurt** (Istanbul Technical University) *Cleansing the Cultural Heritage of the Non-Muslims in Izmir through the Izmir Museum after World War I*
- **Sebastian Willert** (TU Berlin) *“The Transfer of Other Works to Istanbul Was Successful”: New Perspectives on the Role of Monument Protection in Syria during the First World War*

4:00 pm - 4:30 pm

Coffee break

4:30 pm - 6:00 pm

Film screening – *Antoine the Fortunate* (2021, Anemon Productions, 51')

Moderator: Elizabeth F. Thompson (American University, Washington D.C.)

Documentary on the war memoir of Antoine Köpe (b. 1897, Istanbul), followed by an interview and discussion with director **Nefin Dinç** (James Madison University).

DAY 3 – September 17, 2022 – In Flanders Fields Museum, Cloth Hall, Grote Markt 34, 8900 Ieper

9:30 am - 10:00 am

Coffee and reception

10:00 am - 12:30 pm

Free of charge visit to the permanent exhibition of **In Flanders Fields Museum** and the temporary exhibition *'For Civilisation': The First World War in the Middle East, 1914-1923*.

Introduction: Pieter Trogh (In Flanders Fields Museum)

12:30 pm - 2:00 pm

Lunch in the Museumcafé (Cloth Hall)

2:00 pm - 5:00 pm

Guided bus tour in the Ypres Salient, including visits to military cemeteries and former battlefields, with special attention to traces of connections between Flanders Fields and the Middle East.

Guide: Pieter Trogh (In Flanders Fields Museum)

7:45 pm – 8:15 pm (Optional)

"Last Post" ceremony at Ypres Menin Gate Memorial.

Een mooie – aanvankelijk niet voorziene – uitloper van de conferentie wordt de bundeling van de bijdragen in een **academisch volume**. Gezien het internationale topprogramma van deze conferentie (volgens deelnemers, publiek en externen) gingen verscheidene stemmen op om de vruchten van deze conferentie duurzaam te verzamelen. In de aanloop naar de conferentie kregen de organisatoren ook van verschillende academische uitgeverijen de aanbieding deze bijdragen te bundelen. Gezien de belangstelling willen IFFM en zijn partners het meest kwaliteitsvolle voorstel voor alle betrokken partijen uitwerken. Momenteel wordt de piste met **Edinburgh University Press** geëxploreerd. Beoogde verschijningsdatum: **begin 2024**. Met deze publicatie zal IFFM een academische tegenhanger voor het publiekshistorische boek 'Voor de Beschaving' bezorgen. Op die manier verankert IFFM de presentaties van de conferentie op een duurzame manier, bouwt het verder zijn expertise uit en onderhoudt zijn contacten met een internationaal netwerk over deze thematiek.

4. Educatief aanbod 'Voor de Beschaving'

Naar aanleiding van de tijdelijke tentoonstelling werd een educatief programma aangeboden. Zo werd het tijdens de expo gecommuniceerd:

'Voor de Beschaving'

Wie de huidige gevoeligheden en machtsverhoudingen in het Midden-Oosten wil begrijpen, moet terugkeren naar hun oorsprong in de Eerste Wereldoorlog.

Na een heldere inleiding brengt je klas een geleid bezoek aan de tijdelijke tentoonstelling over de oorlog in het Midden Oosten, 1914-1923. Die historische verkenning mondt uit in een groepsgesprek over kwesties uit het Midden-Oosten vandaag.

Hoewel de expo, voor scholen, op een weinig interessante periode liep (openen in maart en sluiten begin oktober), tekenden toch 6 groepen in op dit programma. Het ging hierbij telkens om groepen met een grote culturele verscheidenheid. De reacties waren enorm positief en het werd meteen duidelijk dat dit voor velen een stuk totaal ongekeende geschiedenis was. Dit was voor ons nog meer het bewijs dat het verankeren van dit verhaal in ons vast educatief aanbod meer dan noodzakelijk is.

Zelfs nu de expo fysiek niet meer te bezichtigen is, beschikken we als educatieve ploeg over veel materiaal waarmee we een uitgebreid pakket en bijhorend dagprogramma kunnen ontwikkelen.

- de films die speciaal voor de expo werden gecreëerd.
- de opnames van de audio-guide
- de afbeeldingen en kaarten die we kunnen recupereren
- het boek 'Voor de Beschaving'
- de papers die tijdens de internationale conferentie werden gebracht (en waarvan we telkens de toelating kregen om die voor verdere educatieve doeleinden in te zetten)

Het educatief pakket zal leerlingen op basis van de filmpjes, audio-fragmenten en teksten kennis laten maken met een weinig gekend, maar zo relevant, stuk geschiedenis. Het biedt leerkrachten en docenten bijkomende info waarmee ze aan de slag kunnen. Als museum bieden we een totaalprogramma aan waarbij 'het onderdompelen' in die geschiedenis centraal staat waarna ze tijdens de naverwerking op school (met door ons aangeboden materiaal) verder aan de slag kunnen. Voor groepen die dit verhaal willen 'ontdekken in het landschap' voorzien we een tour in de Ieper Salient, in het spoor van connecties tussen Flanders Fields en het Midden-Oosten. Het hoofdstuk van Pieter Trogh in het boek 'Voor de Beschaving' ('Wavell's oog: connecties tussen Flanders Fields en het Midden-Oosten', pp. 38-43) vormt hiervoor de basis. De tour werd reeds uitgewerkt voor Davidsfonds Academie en voor de internationale conferentie.

Tijdens de conferentie kreeg het verder uitwerken van het educatief pakket een extra boost. Professor Ozan Ozavci (Utrecht University) bood zijn medewerking aan. Op deze manier zal het pakket (naast het Nederlands, Frans en Engels) ook in het Grieks en het Turks beschikbaar worden. Daarnaast wordt ons verhaal mee opgenomen in het 'Lausanne project' (www.thelausanneproject.com) waar hij nauw bij betrokken is, en waar In Flanders Fields Museum

In de loop van 2023 wordt het pakket en bijhorend dagprogramma gelanceerd en gecommuniceerd.

5. Analyse van het project

Wat In Flanders Fields Museum betreft, was dit project zeer geslaagd. De vooropgestelde doelstellingen werden behaald en zelfs overstegen. We zijn erin geslaagd om een complexe, beladen geschiedenis te ontrafelen en op diverse niveaus en via verschillende media te ontsluiten, zowel voor een breed publiek als voor een schare uiterst gespecialiseerde experts. De vier concrete resultaten van het project (expo, publicatie, conferentie, educatief pakket) werden door het ruime publiek en de specifieke doelgroepen (experts, onderwijs, mensen met post-Osmaanse afkomst) bijzonder positief onthaald (zie 6. Selectie van feedback). De meest terugkerende feedback was dat het 1) zeer verfrissend was om dit 'onbekende verhaal van de Eerste Wereldoorlog' te ontdekken, 2) dat het gebrachte verhaal een eyeopener was om hedendaagse machtsverhoudingen, gevoeligheden en spanningen in het Midden-Oosten te begrijpen, en bijgevolg dus zeer relevant, 3) dat het scenografisch concept van de expo 'uniek', 'zeer sfeervol', 'magisch' was, en 4) dat het verhaal op een zeer objectieve, neutrale, niet-polariserende manier gebracht werd, ondanks de gevoeligheid van de thematiek.

Dat laatste punt was een grote bezorgdheid en tijdens de voorbereidingen een bijzonder aandachtspunt. Dit verhaal moest op elk niveau en in elk medium inclusief, meerstemmig, genuanceerd, historisch correct onderbouwd (en toch helder!) gebracht worden. Met dat doel voor ogen werden internationale experts uitvoerig bevestigd en betrokken (zie 1.1. voorbereidend traject). De stemmen van experts en getuigen vandaag werden letterlijk in de expo en in de publicatie getrokken (met een doorstroom naar het educatieve pakket), en daarnaast werden alle teksten van de audiogids voor de expo nagelezen en getoetst door de kritische blik van enkele experts van post-Osmaanse afkomst. Die oefening heeft geresulteerd in een evenwichtig, genuanceerd verhaal op maat van een breed publiek.

In aanloop naar de opening van de expo werd een 'debatfiche' opgesteld voor personeel en politiek bestuur, om mogelijke kritieken of geschillen in een eerste lijn op te vangen. Die fiche bevatte onder meer deze passage:

'We stellen voor om onderstaande antwoord te geven bij eventuele opmerkingen, vragen, suggesties, reacties:

In Flanders Fields Museum programmeert periodiek thematische tentoonstellingen. Aan elk van deze historische tentoonstellingen, gaat een langdurig traject van uitgebreid wetenschappelijk onderzoek vooraf. In deze research fase worden telkens verschillende internationaal gerenommeerde experts ter zake geconsulteerd, zowel voor de duiding bij de inhoudelijke thema's vooraf als voor het nalezen van de teksten achteraf. De keuze van verhalen, getuigen en experts die aan bod komen zijn weloverwogen geselecteerd op basis van het principe van inclusiviteit en meerstemmigheid: verschillende stemmen en kanten van het historische verhaal komen naast elkaar aan bod waardoor genuanceerd en verbindend in plaats van polariserend wordt gewerkt.

Indien de vraagsteller hier verder wil op ingaan, dan verwijzen we graag door naar de curator van de tentoonstelling: Pieter Trogh (Pieter.Trogh@ieper.be) 00 32 (0)57 239 453.

We gaan ervan uit dat als er vragen of opmerkingen zouden worden gegeven, dat in eerste instantie zal gaan over de Armeense genocide, in minder mate over het Israëliisch-Palestijns conflict of het lot van de Koerden. Hieronder wat duiding bij de Armeense genocide.'

Gelukkig hebben er zich geen incidenten voorgedaan. We menen – zo hoorden we via informele feedback – dat dit grotendeels te danken is aan de neutrale, evenwichtige en inclusieve manier waarop het verhaal gebracht werd. Sedert zijn betrokkenheid bij het Europese UNREST-project (2017-2019, <http://www.unrest.eu/>) huldigt IFFM het principe van de ‘agonistische benadering’. Op Vlaams niveau worden sedertdien ook praktijkervaringen en expertise uitgewisseld binnen de werkgroep ‘Musea met een beladen thema’ (IFFM, Kazerne Dossin, Red Star Line Museum en Museum Dr. Guislain), wat zeer vruchtbaar is.

De expo lokte 16.936 bezoekers in een kleine 7 maanden, wat overeenkwam met 19,3% van de bezoekers aan de permanente tentoonstelling. In vergelijking met andere tijdelijke tentoonstellingen betekent dat een goed resultaat, zeker als men rekening houdt met de ‘moeilijke thematiek’, en met het sombere gesternte waaronder de expo opende. We hadden graag meer media-aandacht en bezoekers over de vloer gekregen, maar de eerste maanden werd het nieuws overheerst door de oorlog in Oekraïne. Van journalisten die we naar de expo wilden halen kregen we letterlijk te horen ‘ongelooflijk interessant, maar nóg een oorlog erbij krijgen we hier op de eindredactie niet verkocht’. Vanaf juni en juli 2022 stegen de bezoekerscijfers, we vermoeden onder meer dankzij een extra duw bij de promotiecampagne (radiospot Layla El-Dekmak) en door het effect van de podcastaflevering bij Vranckx & Byloo. We hadden met deze thematiek ook meer Britse bezoekers terug naar Vlaanderen willen lokken, maar de ‘grote terugkeer van over het Kanaal’ bleek nog te vroeg te komen, hoogst waarschijnlijk om uiteenlopende redenen (crisissen).

Belangrijke ‘winsten’ voor het museum zijn de uitbouw van zijn expertise, de duurzame verankering van de projectresultaten, de uitbreiding van zijn internationaal netwerk, en het andermaal positioneren van IFFM als Vlaams topmuseum op de internationale kaart. Het Kenniscentrum van IFFM kan voortaan ook optreden als aanspreekpunt of als doorverwijspunt dienen voor vragen over de impact van de Eerste Wereldoorlog op het Midden-Oosten. De uitvloeiers van het project zijn de uitwisseling van expertise op educatief vlak (inzet van het boek ‘For Civilisation’ aan universiteiten Southampton en Utrecht) en de productie van een academische publicatie die de bijdragen aan de conferentie bundelt en dus verankert (geplande verschijningsdatum: voorjaar 2024). IFFM vergrootte niet alleen zijn pure historische en geografische kennis over de Eerste Wereldoorlog, maar bouwde ook zijn skills uit wat betreft het presenteren – over verschillende niveaus – van moeilijke, beladen onderwerpen. We hebben geleerd dat er in Vlaanderen belangstelling bestaat voor dergelijke onderwerpen, en we stellen onze expertise ter zake dan ook graag ter beschikking bij toekomstige projecten of samenwerkingsverbanden. Zelf zullen we het verhaal van de impact die de Eerste Wereldoorlog en zijn afwikkeling op de wereld had, meenemen en verankeren in de volgende permanente tentoonstelling (2028). Het behoort tot de taak van IFFM om hierover te vertellen.

Het In Flanders Fields Museum blijkt met zeer veel voldoening en trots terug op de realisatie van zijn project rond de Eerste Wereldoorlog en het Midden-Oosten. Om budgettaire redenen was aanvankelijk enkel een tentoonstelling voorzien, maar dankzij extra werkingsmiddelen van de Vlaamse Overheid hebben we dit project kunnen uitbreiden met een publicatie, een internationale conferentie en een educatief pakket (en in 2024 volgt zelfs nog een academische publicatie). Het project kreeg zodoende internationale uitstraling en de kennis kon duurzaam verankerd worden in de museale werking van IFFM. Daarvoor zijn we de Vlaamse Overheid bijzonder dankbaar.

6. Selectie van feedback uit het publiek

Van bij de opening van de expo mochten we spontane feedback ontvangen, live, via email of sociale media. Vanaf 1 juni 2022 hebben we ook een gastenboek in de expo gelegd.

Malaika Khanfar, 17 maart 2022

Bedankt voor die prachtige tentoonstelling die je hebt opgebouwd, samen met het ganse team.

Jullie hebben gekozen voor een heel sobere en serene opstelling, met het idee van de tenten in de woestijn. Dat komt heel verfrissend over.

Er is inderdaad, zoals je me gezegd had, heel weinig neergeschreven maar met de audio-gids waan je je zo weer in langvervlogen tijden toen verhalenvertellers een prominente rol hadden in de Arabische cultuur. Jammer genoeg zijn het hier geen zoete verhalen maar neemt de vertelster ons mee op een oorlogs-reis langsheen het Midden-Oosten. De teksten zijn heel duidelijk geschreven en zijn enorm interessant om naar te luisteren.

Kortom: een tentoonstelling die naar mijn mening ergens permanent zou mogen getoond worden...

Dit is de reden waarom ik indertijd Arabistiek en Islamkunde ben gaan studeren: de wereld eens zien vanuit een andere visie. Ongelofelijk welke enorme link er is tussen de gebeurtenissen 'hier' in het Westen en de afschuwelijke omstandigheden die er nu in het Midden-Oosten nog steeds zijn... En zo jammer dat dit niet meer aan bod komt. Komt er geen boek bij de tentoonstelling?

Ilya Lisser (VRT, cultuurredacteur Klara), 21 maart 2022

Afgelopen vrijdag heb ik jullie zeer interessante tentoonstelling gezien. Die is nog wel even blijven nazinderen, zeker na het coda waarin jullie verschillende experts aan het woord laten. Dat WO1 een grote invloed had op een aantal van de hedendaagse conflicten in het M-O was mij niet onbekend maar ik had nog nooit actief de gedachtesprong gemaakt naar dat burgers wellicht beter af waren in het Osmaanse rijk.

Jan Naert, 9 mei 2022

Ik bezocht enige tijd geleden samen met Barbara Deruytter jullie/jouw tentoonstelling over WO1 in het Midden-Oosten. Niet alleen heb ik er enorm van genoten, ik leerde ook bijzonder veel bij. Proficiat dus, heel mooi en zeer relevant werk!

Gert De Prins, 2 juni 2022

De tentoonstelling 'Voor de beschaving' was een schot in de roos: samen met mijn schoonvader ben ik er vorige week geweest, werkelijk de moeite waard. Enorm uitgebreid (of: uitgediept?) ook, maar de audiotour houdt het allemaal goed doenbaar. Visueel knap, mooie stukken ook. Heel veel van een Amerikaanse verzamelaar, had ik de indruk? Verder vond ik het systeem van de vertelster die de audioguide inspreekt en verschijnt op een aantal schermen erg goed. Dat de interviews op afstand gebeurden vind ik zeker niet erg, misschien is dit voor jongeren trouwens ook gewoon een erg herkenbaar format. En bovendien goedkoper dan reizende camerateams 😊

Michel Mertens en Viviane Goetinck, 8 juni 2022

Samen met mijn vrouw hebben we de tijdelijke tentoonstelling Eerste wereldoorlog in het Midden-Oosten bijzonder geapprecieerd. Mogen we suggereren dat de tijdelijke tentoonstelling explicieter aangekondigd wordt bij het binnenkomen, wegens de bijzondere kwaliteit ervan? Voor mij biedt jullie 'regionaal' museum wereldklasse informatie: het verhaal van een westelijke oorlog deint uit in het verhaal in het Midden-Oosten, en in de beschrijving van de huidige problematiek aldaar! Ik vernam dat er een catalogus op komst is.

Patrick De Rynck, 18 juni 2022

Het was gisteren een plezier (niet het juiste woord) om eerst de expo te bezoeken en dan de boekvoorstelling/het panelgesprek bij te wonen! Mijn welgemeende gelukwensen voor een niet-vanzelfsprekend project! Er is voor mij (ook al redigerend) een nieuwe wereld opengegaan. Een groter compliment heb ik niet in huis.

Een vraag: ik zag ook het filmpje met Piet aan het eind. Dat zou perfect passen op mijn website Hic et Nunc, over 'de oudheid in jouw leven'. Daar heeft Pieter het vooral over. Het zou ook promotie voor jullie zijn, op een plek waar het juiste publiek komt, denk ik.

De vraag is dus: is dat filmpje eventueel beschikbaar om het op de site te zetten? (Alleen dat met Piet dus.)

Dank en groet en nog eens proficiat!

Joe Berton, 5 augustus 2022

Last Thursday my extended family and I got a chance to see the museum and the Middle East exhibition. It was a joy to see such a beautifully presented museum, and the very thought out and informative For Civilization exhibition. It was a special joy for me to see the loaned objects so effectively displayed. Your use of the interactive audios and the visual narrations really provide the viewer a deeper understanding of the conflict in the Middle East, and its effects even today. I congratulate you and your team for the outstanding job.

I now look forward to reading your very interesting book with the wide ranging essays.

I took plenty of photographs of the exhibition and I'll be sharing it with a Zoom presentation to our T.E. Lawrence group.

Thank you for your invitation for the September 30th event but I am sorry I will not be able to attend. However, I am very pleased that Nick will be able to participate. I will be seeing him at our Lawrence Symposium the weekend before.

Getting to see the exhibition, and having my family with me to view it as well, made me so very proud to be a part of it.

With sincere thanks,

Joe

Na afloop van de internationale conferentie kregen we uitvoerige reacties van de deelnemers, zowel over de conferentie, als over de expo en de museale werking van IFFM. Een kleine selectie:

Elizabeth F. Thompson:

Dear Pieter,

The conference was one of the best, if not the best, I've attended, both for intellectual exchange and conviviality. You did an excellent job of organizing it. Thank you. I also very much enjoyed the museum exhibit and the tour. I will send some further thoughts soon.

I hope we will meet in Washington next month.

All best,

Elizabeth

Pieter Lagrou:

Ik nam deel aan een uiterst boeiende en inspirerende dag, met als top of the bill de ononvertroffen Elisabeth Thompson. Spijkers met koppen slaan heet dat, wat een vuurwerk! Uitstekende casting over de hele lijn voor de organisatoren dus!

Nazan Maksudyan:

Once more many thanks for inviting me to be a part of this wonderful exhibition and the conference. It was a really great experience and I am quite happy that I accepted it in the first place.

Odile Moreau:

Cher Pieter,

Merci beaucoup pour cette conférence vraiment formidable sur le plan scientifique et très chaleureuse sur le plan humain et pour votre accueil si sympathique.

C'est vraiment le format idéal de conférence, lors de laquelle les présentations entrent en résonance et intéressent les participants et enrichissent leurs grilles de lecture.

Nous avons aussi beaucoup appris lors de la visite de l'expo temporaire et du musée, si riches et stimulants. Hier après-midi, la visite de la tranchée, des cimetières était très intéressante et émouvante. Merci beaucoup pour toutes les présentations que tu nous as offertes. Enfin, la cérémonie de 20h était aussi un moment fort et émouvant.

Encore merci et prends bien soin de toi.

On reste en contact et à bientôt j'espère.

Amitiés,

Odile

Yigit Akin:

Dear Pieter,

Thank you so much for all your terrific organization and unmatched hospitality in Ypres. It was truly one of the best conferences I have ever attended (and believe me I attended quite many 😊). It was intellectually stimulating yet very very convivial. I enjoyed my every moment there. Thank you so much again to you and your team my friend. Please give my best to them as well.

I am sure our paths will cross again in the future. Perhaps I'll see you in Ypres one more time.

My very best,

Yigit

PS: I'll let you know if I find anything about Cemal Pasha and Belgium.

Zülâl Muslu:

Dear Pieter,

I hope this finds you well. Sorry for the belated email, I got swept away with courses, moving in, and everything.

I shortly wanted to thank you all too for the wonderfully organised conference and for welcoming and introducing us to Ypres in such a warm and fascinating way.

I also had the opportunity to finally discuss with Piet and Annick and understood what you told me about years long efficient networking :)

Good continuation with the terrific work you're doing in Ypres.

Best wishes from Tilburg,

Zülâl.

Richard Fogarty:

Dear Pieter and colleagues,

I just wanted to write and thank you for a wonderful conference. I meant what I said at the beginning of my presentation about how well-planned the event had been up to that point, and the next several days only bore that out further. Pieter and Houssine are to be congratulated on all the work they did to bring about such a successful gathering. I have attended many such events around the world, and even organized a few conferences myself, and know well how complicated and onerous the work can be. It is a real credit to both of you, and your whole team, that the three days we all spent together in leper were so intellectually stimulating and collegial. I am very appreciative to have been included in the event, all the more so given how impressive was the scholarship presented by my colleagues during

the conference. The tour you gave us on the final day was a real highlight of the experience, and we all owe you and the museum a debt of gratitude for such wonderful hospitality.

Annick, thank you so much in particular for showing me round the research center of the museum and telling me a little bit about how the institution and its collections came into being.

Dominiek and Piet, it was wonderful to meet and spend time with scholars whose work I have so long admired.

And to all of you, and everyone associated with the museum, I just want to say how impressed I was by the institution. France has Péronne, the UK has the IWM, and the US has the WWI museum in Kansas City, but I can honestly say that I think the most impressive museum of the Great War is in Ieper. You probably agree, of course. There are many reasons for this, I think, but what I found most compelling was the focus on the ordinary person's experience of the war. And not just those of the soldiers, as important as they are, but of the civilians caught up in the violence. The civilian toll of the Second War all too often blinds us to the non-military costs of the First, but your museum is a useful and impressive corrective to that. The keys project around the city is but one reminder, and after your tour Saturday, Pieter, I will never again think of the Menin Gate as only a place to remember soldiers, but also the 25 civilians killed together in that basement right next to it. Really, it is not too much to say that my three days in Ieper have changed my perspective on a war I thought I knew pretty well already. So I thank you. And, frankly, I am certain I will visit the city and the museum again, since I know I still have much to learn, and now know better some colleagues who can teach me.

Until our paths cross again in the (near, I hope) future, all my best wishes,

Rick

Richard S. Fogarty

Associate Vice Provost and Associate Dean for Undergraduate Education

Associate Professor, History

rfogarty@albany.edu